

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 7.7.2017
COM(2017) 371 final

ZPRÁVA KOMISE RADĚ

Třináctá zpráva o provádění nařízení Rady (ES) č. 866/2004 ze dne 29. dubna 2004 a o stavu vyplývajícím z jeho uplatňování za období od 1. ledna do 31. prosince 2016

{SWD(2017) 261 final}

ZPRÁVA KOMISE RADĚ

Třináctá zpráva o provádění nařízení Rady (ES) č. 866/2004 ze dne 29. dubna 2004 a o stavu vyplývajícím z jeho uplatňování za období od 1. ledna do 31. prosince 2016

Nařízení Rady (ES) č. 866/2004 o režimu podle článku 2 protokolu č. 10 k aktu o přistoupení¹ (dále jen „nařízení o demarkační linii“) vstoupilo v platnost dne 1. května 2004. Stanoví podmínky, za kterých se ustanovení práva EU použijí na pohyb osob, zboží a služeb přes demarkační linii oddělující území Kyperské republiky, nad nimiž vláda nevykonává skutečnou kontrolu, a území, nad nimiž ji vykonává. Aby byla zajištěna účinnost těchto pravidel, byla oblast jejich působnosti rozšířena na hranici mezi těmito územími a Východní výsošnou oblastí Spojeného království Velké Británie a Severního Irska (dále jen „ESBA“)².

Tato zpráva se vztahuje na období od 1. ledna do 31. prosince 2016.

Komise udržuje konstruktivní dialog o provádění uvedeného nařízení s příslušnými orgány Kyperské republiky, se správou výsošných oblastí (dále jen „SBA“), jakož i s Kyperskotureckou obchodní komorou (TCCoC).

1. PŘEKROČENÍ LINIE OSOBAMI

1.1. Překračování linie na povolených přechodech

Nařízení představuje ustálený právní rámec pro překračování linie občany Kypru, občany ostatních zemí EU a státními příslušníky třetích zemí, kteří překračují demarkační linii (dále jen „linie“) na povolených přechodech. Ve srovnání s předcházejícími lety se v roce 2016 počet kyperských Turků a kyperských Řeků, kteří překročili demarkační linii, zvýšil.

Podle údajů, které poskytla Kyperská republika, bylo ve sledovaném období zaznamenáno 613 111 překročení linie uskutečněných kyperskými Řeky (v předchozím roce 534 879) a 244 929 překročení linie uskutečněných vozidly kyperských Řeků (v předchozím roce 189 027) z území kontrolovaných vládou do severní části Kypru a 1 138 670 překročení linie uskutečněných kyperskými Turky (v předchozím roce 1 055 130) a 413 208 překročení linie uskutečněných vozidly kyperských Turků (v předchozím roce 382 621) ze severní části Kypru na území kontrolovaná vládou³.

Počet občanů EU s jiným než kyperským občanstvím a státních příslušníků třetích zemí překračujících demarkační linii klesl. Podle údajů, které poskytla policie Kyperské republiky (dále jen „CYPOL“), překročilo v průběhu sledovaného období linii 385 426 občanů EU s jiným než kyperským občanstvím a státních příslušníků třetích zemí (v předchozím roce 491 860).

¹ Úř. věst. L 161, 30.4.2004, s. 128. Nařízení naposledy pozměněné nařízením Rady (EU) č. 685/2013 ze dne 15. července 2013 (Úř. věst. L 196, 19.7.2013, s. 1) – známé jako „nařízení o demarkační linii“.

² Viz 3. bod odůvodnění nařízení o demarkační linii.

³ Orgány Kyperské republiky nevedou záznamy o návratu kyperských Řeků na území kontrolovaná vládou ani o návratu kyperských Turků do severní části Kypru.

Do výše uvedených údajů CYPOL však nebyly zahrnuty údaje o osobách a vozidlech překračujících linii ze severní části Kypru na hraničních přechodech *Pergamos* a *Strovilia*⁴. Zprávy ESBA uvádí, že přes hraniční přechody nacházející se v ESBA překročilo linii do severní části Kypru 125 457 kyperských Řeků (v předchozím roce 115 335) a v opačném směru linii překročilo 429 807 kyperských Turků (v předchozím roce 389 412), zatímco oběma směry linii překročilo 295 042 občanů EU s jiným než kyperským státním občanstvím a státních příslušníků třetích zemí.

V roce 2016 působilo přímo na přechodech stejně jako v předchozím roce 69 pracovníků CYPOL.

Podle údajů, které shromáždilo společenství kyperských Turků, se zvýšil počet překročení linie kyperskými Řeky (980 724) a vozidly kyperských Řeků (346 609) z území kontrolovaných vládou do severní části Kypru. Dále z nich vyplývá, že se v opačném směru zvýšil počet překročení linie kyperskými Turky (1 762 498) a počet překročení vozidly kyperských Turků (728 049). Z území kontrolovaného vládou překročilo linii do severní části Kypru 1 253 446 cizích státních příslušníků.

V souvislosti s překročením linie nebyly v roce 2016 zaznamenány žádné incidenty. Kyperskotureckým autobusům převážejícím občany EU však orgány Kyperské republiky vstup na území kontrolovaná vládou stále nepovolují.

Zrušení některých požadavků na překročení demarkační linie do severní části Kypru, k němuž v roce 2015 došlo ze strany společenství kyperských Turků v rámci jednostranného opatření pro budování důvěry (CBM), ačkoli nespádají do oblasti působnosti nařízení o demarkační linii, mělo i v roce 2016 příznivý dopad na počet překročení linie.

Za podpory mírových sil Organizace spojených národů na Kypru pokračovalo uplatňování opatření k usnadnění praktikování náboženství uvedených ve zprávě generálního tajemníka OSN z ledna 2017⁵. Nicméně byly hlášeny stále větší problémy se získáním povolení k bohoslužbám v územích nekontrolovaných vládou.

1.2. Nelegální migrace přes demarkační linii a azyl

Podle údajů CYPOL za rok 2016 vzrostl počet nelegálních migrantů překračujících demarkační linii ze severní části Kypru na území kontrolovaná vládou. V roce 2016 dosáhl jejich počet 1 499, zatímco v roce 2015 jich bylo 1 290, v roce 2014 970, v roce 2013 1 043 a v roce 2012 1 265. Zeměmi původu s nejvyšším počtem nelegálních migrantů zadržených po překročení demarkační linie byly Sýrie (704), Somálsko (217), Pákistán (141), Kamerun (60) a Írán (46). Z celkového počtu 1 499 těchto nelegálních migrantů požádalo v Kyperské republice o mezinárodní ochranu 87 % osob (1 310), z nichž většina (702) pocházela ze Sýrie.

⁴ Nařízení o demarkační linii neukládá povinnost oznamovat tento pohyb.

⁵ Zpráva generálního tajemníka OSN o mírových silách Organizace spojených národů na Kypru (S/2017/20) z 9. ledna 2017.

K zadržení nelegálních migrantů obvykle dochází při kontrolách podél demarkační linie a na letištích, když se snaží opustit Kypr, nebo na policejních stanicích, kde žádají o mezinárodní ochranu.

Závěry CYPOL, že migranti vstoupili na vládou kontrolovaná území nelegálním překročením demarkační linie, vychází ze stejných kritérií jako v předchozích letech, především z informací obsažených v jejich dokladech, prohlášení migrantů a jiných druhů důkazů.

Z těchto závěrů vyplývá, že téměř všichni migranti zadržení po nelegálním překročení demarkační linie na územích kontrolovaných vládou předtím přicestovali do severní části Kypru z území Turecka.

Společenství kyperských Turků opět potvrdilo Komisi, že v severní části Kypru je vyvíjeno úsilí s cílem zabránit nelegální migraci. Podle poskytnutých informací byl v roce 2016 odepřen vstup do severní části Kypru 2 482 osobám⁶ a 616 osob⁷ zadržených v severní části Kypru bylo navraceno na území Turecka, které bylo posledním územím, na kterém se zdržovaly před příjezdem na ostrov.

Zástupci obou společenství se pravidelně setkávají v rámci společného technického výboru pro otázky zločinu a trestné činnosti (TCCCM), který působí pod záštitou OSN. Jako doplnění práce tohoto výboru obě společenství nadále aktivně využívají dříve zřízený „Joint Communications Room“ (společný komunikační prostor), který poskytuje fórum pro výměnu informací týkajících se trestné činnosti.

CYPOL popsala spolupráci s dalšími odpovědnými vládními orgány a se správou ESBA jako velmi dobrou.

Východní výsostná oblast (ESBA)

Počet nelegálních migrantů ze severní části Kypru přicházejících přes území ESBA se mírně snížil. V roce 2016 byli po nepovoleném překročení demarkační linie zadržení 4 nelegální migranti⁸. Celkem 1 296 osobám bylo zabráněno v překročení linie, většinou se jednalo o turecké občany (566). Mezi ostatními cizinci byli zejména občané USA, Rusové, Íránci a Syřané, kteří přicestovali přes severní část Kypru⁹. Tyto osoby byly nasměrovány na přechod *Agios Dometios*, kde byly podrobeny vstupním formalitám dle požadavků Kyperské republiky.

Úředníci výsostné oblasti (SBA) nadále hodnotí svoji spolupráci s Kyperskou republikou jako vynikající.

⁶ Státních příslušníků Sýrie: 611, Turecka: 496, Turkmenistán: 111, Íránu: 109, Iráku: 55.

⁷ Státních příslušníků Turecka: 251, Nigérie: 40, Sýrie: 37, Turkmenistán: 27, Moldavské republiky: 26.

⁸ Uvedení čtyři nelegální migranti zadržení na území ESBA byli předáni orgánům Kyperské republiky a přiřčeni k celkovému počtu osob, které nelegálně překročily demarkační linii a jejichž rozdělení podle státní příslušnosti je uvedeno v dokumentu SWD(2017)261 v tabulce VII.

⁹ Státních příslušníků Turecka: 566, USA: 66, Ruska: 60, Íránu: 35, Sýrie: 31.

V rámci boje s nelegální migrací policie SBA vykonává hlídky mimo hraniční přechody na základě vyhodnocení rizika a s využitím zpravodajských informací. Policejní hlídky doplňují hlídky celních a vojenských útvarů SBA.

Zvláště obtížná je kontrola několika „nepovolených přechodů“ ve vesnici *Pergamos* nebo v její blízkosti, které jsou využívány místními obyvateli a zemědělci. Jak bylo uvedeno v předcházejících zprávách, tyto „nepovolené přechody“ stále vzbuzují obavy a mělo by být nalezeno vhodné řešení v souladu s čl. 5 odst. 2 protokolu č. 3 k aktu o přistoupení z roku 2003¹⁰. SBA uvedla, že v případě potřeby mohou být její příslušníci do oblasti „nepovolených přechodů“ urychleně vysláni.

2. PŘEKROČENÍ LINIE ZBOŽÍM

2.1. Hodnota obchodu

Podle článku 8 nařízení Komise (ES) č. 1480/2004¹¹ oznamovaly Kyperskoturecká obchodní komora i orgány Kyperské republiky každý měsíc druh, objem a hodnotu zboží, pro které byly vydány doprovodné dokumenty. Oba subjekty oznamují zboží, které bylo na území kontrolovaná vládou dopraveno přes přechody *Pergamos* a *Strovilia*, jež jsou pod správou SBA.

Podle oznámení Kyperskoturecké obchodní komory představovala celková hodnota zboží, pro které byly vydány doprovodné dokumenty, 5 017 714 EUR (v předchozím roce 3 933 918 EUR). Tento údaj představuje ve srovnání s rokem 2015 výrazný nárůst celkové hodnoty zboží, pro které byly vydány doprovodné dokumenty, a to o 27,55 %. K tomuto nárůstu došlo především v oblasti obchodu s bramborami.

Podle zpráv předložených Kyperskou republikou se celková obchodní hodnota zboží, pro které byly vydány doprovodné dokumenty a které překročilo demarkační linii, výrazně zvýšila o 21,06 % na hodnotu 4 374 968,06 EUR (v předchozím roce činila 3 619 736 EUR). Toto zvýšení částečně odráží hospodářské oživení, avšak dochází k němu především v oblasti obchodu s bramborami.

Ačkoli obchod z území kontrolovaných vládou do severní části Kypru nespadá do působnosti nařízení o demarkační linii, lze uvést, že podle údajů Kyperské obchodní a průmyslové komory (CCCI) se ve sledovaném období zvýšil přibližně o 3,09 %, ze 1 314 271 EUR v roce 2015 na 1 354 947 EUR v roce 2016. Obchod z území kontrolovaných vládou do severní části Kypru představuje 30,97 % obchodu v opačném směru (36,3 % v roce 2015).

Společenství kyperských Turků nadále uplatňuje obchodní režim, který v zásadě odráží omezení uvedená v nařízení o demarkační linii. Turecké subjekty na Kypru otevřeně uvádí jako hlavní důvod ochranu místních podniků. Tento režim není vždy důsledně uplatňován.

¹⁰ Úř. věst. L 236, 23.9.2003, s. 940.

¹¹ Nařízení Komise (ES) č. 1480/2004 ze dne 10. srpna 2004, Úř. věst. L 272, 20.8.2004, s. 3.

2.2. Druhy zboží

V roce 2016 se nejvíce obchodovalo s výrobky z plastu, dále s čerstvými rybami, stavebními materiály a bramborami¹².

Začalo se obchodovat s novými produkty, jako je odpadní rostlinný olej. Veškerý obchod přes demarkační linii probíhal v rámci ostrova.

2.3. Nesrovnalosti

Během sledovaného období nebyly nahlášeny žádné nesrovnalosti.

2.4. Překážky a problémy týkající se pohybu zboží

Přetrvávají překážky obchodu přes demarkační linii, což je podle názoru Komise a obchodníků z řad kyperských Turků hlavní příčinou omezeného objemu obchodu.

Jak uvádějí již předchozí zprávy¹³, otázka překračování demarkační linie komerčními vozidly kyperských Turků směrem do vládou kontrolovaných oblastí dosud není vyřešena – demarkační linii nesmí překročit žádné komerční vozidlo kyperských Turků nad 7,5 tuny, jež nemá dokumenty plně vyhovující *acquis* vydanému Kyperskou republikou. Orgány Kyperské republiky informovaly Komisi, že zavedly opatření, která mají kyperským Turkům usnadnit postup získávání osvědčení o technické způsobilosti a řidičských průkazů řidičů z povolání. Komise je přesvědčena, že vyřešení tohoto problému by významným způsobem přispělo ke zvýšení obchodu, neboť by usnadnilo přepravu zboží. Kromě toho by posílilo kontakty mezi kyperskými hospodářskými subjekty a podstatným způsobem přispělo k budování důvěry mezi oběma společenstvími. V této otázce nedošlo během sledovaného období k žádnému vývoji.

Jak bylo oznámeno již v předchozích letech, orgány Kyperské republiky stále neumožňují dovoz zpracovaných potravinářských výrobků kvůli obavám, které vyjádřily zdravotnické orgány ohledně výrobního procesu v severní části Kypru. Jak již bylo uvedeno dříve, Komise se i nadále domnívá, že z nařízení o demarkační linii nevyplývají žádné právní důvody k provádění kontrol objektů v severní části Kypru s cílem zjistit, zda výroba probíhá v souladu s pravidly Unie¹⁴. I když orgány Kyperské republiky mohou ve shodě s nařízením o demarkační linii odebrat vzorky výrobků k další analýze, neměly by bránit vstupu veškerých zpracovaných potravin. Stejně jako v případě komerčních vozidel nedošlo ani v této otázce během sledovaného období k žádnému vývoji.

Během sledovaného období uplatňovaly orgány Kyperské republiky v obchodu i nadále stejné požadavky na materiály určené pro styk s potravinami a na zpracované potraviny. Komise se touto záležitostí zabývá.

¹² SWD(2017)261, tabulka IV.

¹³ Viz například devátá, desátá, jedenáctá a dvanáctá výroční zpráva o provádění nařízení Rady (ES) č. 866/2004 a o stavu vyplývajícím z jeho uplatňování.

¹⁴ Desátá výroční zpráva o provádění nařízení Rady (ES) č. 866/2004 a o stavu vyplývajícím z jeho uplatňování.

Stejně jako v předchozích letech oznamovali obchodníci z řad kyperských Turků, že na územích kontrolovaných vládou mají stále obtíže dostat své výrobky do nabídky obchodů a své výrobky a služby propagovat, což brání obchodu. Obchodníci i nadále poukazují na nechuť kyperských Řeků kupovat výrobky kyperskotureckého původu. Kromě toho bylo uvedeno, že obchodníci z obou společenství čelí řadě administrativních problémů, pokud si přejí navázat vzájemnou obchodní spolupráci. Hospodářské subjekty obou stran musí mít možnost volně navazovat obchodní vztahy podle svých obchodních požadavků.

Problémy týkající se tlaku vyvíjeného kyperskořeckými producenty na kyperskořecké obchodníky nabízející brambory ze severní části Kypru byly vyřešeny s pomocí orgánů Kyperské republiky.

2.5. Pašování zboží

Pašování zboží přes demarkační linii je nadále všeobecně rozšířené a odráží zeměpisný charakter demarkační linie. V oblastech v blízkosti demarkační linie probíhají kontrolní operace, jejichž cílem je potlačovat zejména sezónní problémy, jako je pašování zvěřiny či divokého ptactva nebo zábavní pyrotechniky na území kontrolovaná vládou (také přes území ESBA).

V roce 2016 došlo k 1 852 případům zabavení zboží Kyperskou republikou (v předchozím roce to bylo 2 689). V roce 2016 se zvýšilo množství cigaret a snížilo množství tabáku k ručnímu balení zabaveného Kyperskou republikou: 257 785 cigaret a 374 133 g tabáku k ručnímu balení (v předchozím roce se jednalo o 244 457 cigaret a 399 283 g tabáku). Údajně jde většinou o pašování malých množství. Pašování je způsobeno cenovými rozdíly a vyšší daní z tabákových výrobků v Kyperské republice. Mezi ostatním zabaveným zbožím bylo zejména zboží porušující práva duševního vlastnictví, jakož i zemědělské a živočišné produkty a mléčné výrobky. K obvodnímu soudu byl podán jeden případ trestného činu pašování. Ve většině nahlášených případů je uložena správní sankce.

V roce 2016 počet případů zabavení pašovaného zboží na území ESBA (277) poklesl (v předchozím roce: 351). Stejně jako v roce 2015 se jednalo nejčastěji o cigarety a tabák k ručnímu balení.

Pokud jde o tradiční zásobování kyperskotureckého obyvatelstva vesnice Pyla, jež se nachází v nárazníkové zóně (čl. 4 odst. 10 nařízení o demarkační linii), správa ESBA sleduje a zaznamenává množství stavebního materiálu, ryb, cigaret a dalšího zboží.

2.6. Usnadnění obchodu

Komise se nadále snaží najít způsoby, jak podpořit obchod přes demarkační linii¹⁵.

V červenci 2015 Komise přijala návrh, kterým se mění nařízení o demarkační linii. Cílem návrhu je stanovit způsob, jakým se kontrolní mechanismus týkající se zboží, na něž se vztahuje název zapsaný podle nařízení (EU) č. 1151/2012, použije na územích Kyperské

¹⁵ Komise v roce 2011 zrušila povinnost, která stanovila, že brambory obchodované přes linii musí být vypěstovány přímo z certifikovaných sadbových brambor.

republiky, nad nimiž vláda Kyperské republiky nevykonává skutečnou kontrolu¹⁶. Tento návrh na změnu na konci sledovaného období dosud nebyl přijat. Návrh je založen na obecné shodě o dočasném řešení pro sýr Halloumi/Hellim, které má platit, dokud nedojde ke znovusjednocení Kypru, již bylo dosaženo pod vedením předsedy Junckera během jeho návštěvy na Kypru dne 16. července 2015¹⁷.

Kyperskoturecká obchodní komora i nadále vyjadřuje obecný zájem na odstranění zákazu obchodu se všemi živými zvířaty a živočišnými produkty včetně mléčných výrobků, pokud jsou tyto produkty v souladu s pravidly a právními předpisy EU. V současné době Komise zkoumá žádost o povolení obchodu s rybami z farmového chovu. Kyperská republika opakovaně vyjádřila ochotu přezkoumat možnost rozšíření seznamu zboží, které může překračovat linii na území kontrolovaná vládou.

Komise vyzývá hospodářské subjekty, aby využívaly obchodních příležitostí, a vítá intenzivní úsilí vyvíjené obchodními komorami.

Kyperskoturecká obchodní komora a Kyperská obchodní a průmyslová komora v rámci projektu financovaného EU úspěšně pokračují v projektu s názvem „Jít příkladem“. Program nabízí mladým kyperským Řekům a kyperským Turkům možnost stáže v podniku na druhé straně demarkační linie. Cílem je přispět k dialogu, důvěře, spolupráci a usmíření mezi občanskými společnostmi, včetně podnikatelských kruhů, po celém Kypru.

2.7. Zboží Unie dovezené zpět do oblastí, které jsou pod skutečnou kontrolou vlády Kyperské republiky, po průjezdu oblastmi, které nejsou pod její skutečnou kontrolou

Orgány Kyperské republiky oznámily, že bylo dovezeno 4 352 kusů zboží zpět do oblastí, které jsou kontrolovány vládou, po průjezdu oblastmi, které nejsou kontrolovány vládou. Bylo uvedeno, že všechny tyto pohyby proběhly bez obtíží a většina z nich se odehrává v obou směrech na přechodech Kato Pyrgos–Karavostasi a Astromeritis–Zhodia.

3. ZÁVĚRY

Jak bylo uvedeno v předcházejících zprávách, kontrola demarkační linie orgány Kyperské republiky a SBA na povolených přechodech a vynaložené úsilí jsou uspokojivé. Počet osob nelegálně překračujících demarkační linii vzrostl a situaci je třeba pečlivě sledovat. Komise vyzývá správu SBA, aby našla vhodné řešení a využívala lidské zdroje nezbytné k řešení tohoto problému. Komise se nadále domnívá, že stabilita, předvídatelnost a právní jistota týkající se požadavků na hraničních přechodech, stejně jako volný pohyb občanů EU, mají zásadní význam.

V roce 2016 se hodnota zboží obchodovaného přes demarkační linii zvýšila o 21,06 % z 3 619 736 EUR na 4 374 968,06 EUR a vzrostla hodnota zboží, pro které byly vydány doprovodné dokumenty, a to o 27,55 %, z 3 933 918 EUR na 5 017 714 EUR. Nejvíce se

¹⁶ COM(2015) 0380 final – 2015/0165 (NLE).

¹⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-15-5402_en.htm

obchodovalo s výrobky z plastu, dále s čerstvými rybami, stavebními materiály a bramborami. K celkovému nárůstu došlo především v oblasti obchodu s bramborami.

Kyperská obchodní a průmyslová komora a Kyperskoturecká obchodní komora pokračovaly v úzké spolupráci a v prosazování řešení kyperské otázky, které dle jejich názoru bude hospodářským přínosem pro obě společenství.

Některé překážky bránící obchodu ve sledovaném období přetrvávaly. Orgány Kyperské republiky nadále nedovolují, aby demarkační linii překračovala komerční vozidla nad 7,5 tun patřící kyperským Turkům a zpracované potraviny. V roce 2016 nedošlo v této otázce k žádnému vývoji.

Závěrem lze konstatovat, že i když nařízení o demarkační linii stále představuje přijatelný základ, který umožňuje přechod osob i zboží na území kontrolovaná vládou Kyperské republiky a z nich, Komise je nadále znepokojena tím, že objem obchodu se všemi produkty kromě brambor zůstává nízký. Komise se domnívá, že odstranění výše uvedených překážek obchodu by napomohlo výraznému nárůstu obchodování přes demarkační linii, a doufá, že práce obou obchodních komor na zintenzívnění kontaktů mezi oběma podnikatelskými komunitami povede k prohloubení vzájemných ekonomických vazeb.

Za daných okolností Komise spoléhá na účinnou spolupráci Kyperské republiky a SBA na zajišťování účinného provádění nařízení Rady (ES) č. 866/2004. Provádění tohoto nařízení bude Komise i nadále sledovat.